

Magyar Elek 1932-ben

AZ ÍNYESMESTER

Magyar Elek emlékezete

Magyar Kereskedelmi és Vendéglátóipari Múzeum, 2018. április 1-ig

Hogyan mutassuk be? Hősünk nevét leginkább csak a sajtótörténészek vagy Budapest szerelmesei ismerik: a Magyarország napilap jeles szerkesztőjét és a Pesti históriák szerzőjét tisztelik benne. És ha azt mondjuk, a legnagyobb magyar Dante-kutató kisöccse, a Telefonhírmondó első bemondója, fogházviselt párbajhős, százkezü újságíró, a kormányzó kitüntetettje, férj és apa...? Még mindig semmi? Akkor jöjjön a varázsszó: az Ínyesmester! Jaj, hát persze, ott volt nagyanyáink, anyáink konyhapolcán, meg is van még, darabokra hullva, peccétesen, de a múltkor is abból csináltuk a nyulat... Na ugye. Új kiállításunkon egy ember lép elénk, a vállán háromnegyed viharos évszázad történelmével, körülötte az átalakuló várossal, írógépeben minden idők legirodalmibb magyar szakácskönyvének kéziratlapjaival. A családban örökölt bútorok, tárgyak, fényképek és kazalnyi apróbb-nagyobb relikvia segítségével idézzük fel *Magyar Elek*, az Ínyesmester emlékét. ●

ZSÉMBES AGGASTYÁN NEW YORKBÓL

Zappe László

Két nagyon hasonló történet került az elmúlt hónapokban fővárosi színpadokra. Illetve máris helyesbítenem kell, mert legföljebb csak az egyik nevezhető színpadnak, és az is csak a fogalom aránylag tágabb értelmezése révén. A Batang felé című kétszemélyes huzakodást a Vörösmarty téren a Gerbaud cukrászda-kávéház fölötti elegáns szalonban játszott *Koltai Róbert* és *Szirtes Balázs*. Utóbbi szociális munkásként jelenik meg előbbinél, bár nem önként: a jótékony segítségnyújtást büntetésként rótták rá valamilyen mulasztásért.

A moziból lett Belvárosi Színház igazának aligha mondható játékerén bemutatott újabb produkcióban (Szép jóestét Mr. Green!), amelyet egyébként a Veres 1 Színház jegyezte, a címszereplő is hasonló segítséget kap, de nem az igazságszolgáltatás kiszámíthatatlan véletlene folytán, hanem azért, mert a vétket éppen az ő sérelmére követte el a bűnös. Csaknem elgázolta ugyanis, amikor figyelmetlenül lelépett a járdáról. Szóval, ha jobban meggondoljuk, a közlekedési szabálysértést is inkább ő követte el. A ráküldött szociális munkást akár büntetésként is kaphatta volna. Ő maga, a nyolcvanhat éves, zsémbes aggastyán egyébként annak is fogja fel, hogy betelepítenek egy vadidegent a lakásába, akit heteken át el kell viselnie. És szíve szerint a kényszerű betolakodó

is menekülne, de nincs mit tenni, a bíró hajthatatlan.

Jeff Baron műve igazi New York-i bohózat, olyan, mintha roppant komoly és súlyos lenne, miközben habkönnyű. A néző jól érzi magát, és közben még sok tanulságos bölcsességet is hallhat az életéről. A darab humorának egyik fő forrása a címszereplő életkora, konoksága, de leginkább teljesen hamis önképe. Nemcsak a jellemét, de egész múltját idealizálja, fényezi. Kiváltképp nemrég elhunyt feleségét, és a hozzá való viszonyát.

Az a bizonyos szög, amely nélkül nincs bohózat, elég lassan bújjik ki a zsákból. De azért apránként csak kiderül, hogy Mr. Green bigottan vallásos zsidó. Nemcsak aggályosan ragaszkodik a kóser étkezési szabályokhoz, de azt is letagadja, hogy van egy lánya, az ugyanis gojhoz ment feleségül. Márpedig a Szentírás szerint ezért halottnak kell tekinteni. A szociális munkásról viszont az derül ki, hogy bár szintén zsidó, ha nem is igazán vallásos, csakhogy homoszexuális. Tehát neki is megvan a maga baja, ő is elpanaszolhatja, milyen gondjai voltak a szüleivel, főképp az apjával, meg hogy éppen párja sincs, magányos. Az öreg meg nem is érti igazán a dolgot, elég sokáig hajtogatja, hogy el kellene vennie feleségül egy rendes zsidó lányt. Ezen megint csak van mit mosolyogni. De a lényeg mégis az, hogy a két ellenláb

végül közel kerül egymáshoz. Épp úgy, mint a Batang felé hősei.

A szerző mindezt találékony humorral gyúrja élvezetes párbeszédsorozattá, szinte észre sem vesszük, hogy igen sokáig semmi sem történik, éppen csak megismerkedünk a helyzettel. És mindezek után a tényleges cselekmény sem több, mint hogy a fiatalember összehozza a mogorva aggastyánt a hatalmas ország másik végében élő lányával. Ami nem is olyan egyszerű, hiszen még azt is föl kell derítenie, hol érheti el a kitagadott gyermeket. Ehhez rengeteg ötletes fondorlatra van szükség, ami ugyancsak sok szelíd mulatságot kínál a publikumnak. Bár segítségére vannak a lánytól érkezett, felbontatlan levelek, amelyeket némi szelíd erőszak árán elolvast.

Az előadást *Molnár Kristóf* rendezte, a semleges külsőségekről *Gedeon Boróka* gondoskodott. *Pál Tamás* szakszerűen állítja elő a csaknem végig színen lévő, elengedhetetlenül fontos mellékszereplőt, a látogatót. Érdeklődést kelt, de nem vonja el a figyelmet a címszereplőről. *Székhelyi József* pedig lelkiismeretesen megmutatja szakmai tárházát, színésze érettségét, gazdagságát. Pontosan annyit hoz ki Mr. Greenből, amennyit a szerző beletett. Utálatos is, szánalmas is, de azért drukkolnunk kell neki. Nem azért, hogy partnerét legyőzze vagy meggyőzze, éppen ellenkezőleg. Hogy magát győzze le, hogy hagyja magát jobb belátásra téríteni. Pizsamában meg egy hanyagul viselt fürdőköpenyféleben játssza végig az estét. Ám amikor a lányát várja, frissen vasalt inget ölt. Az aggastyán megújult, új életre kelt. Ennyi elegendő is a műfajban kötelező boldog véghez. ●